

Marie Christensens tale om oprettelsen af en skolekommission II

Taler

Marie Christensen
Medlem af Folketinget for
Venstre

Dato

14. januar 1919

Sted

Landstinget

Omstændigheder

Behandling af Forslag til Lov om Nedsættelse af en Skolekommission.

Opr. trykt i *Rigsdagstidende 1918/19 Forhandlingerne (Landstinget)* s. 795-799.

Det ærede 2det Medlem for 6te Valgkreds (Johansen) sagde i Gaar, at han havde haft det Indtryk, at jeg helst saa, at der skete saa lidt som muligt. Jeg kan ikke forstaa, at det ærede Medlem kunde faa det Indtryk, da jeg, endogsaa et Par Gange, nævnede, at det var en meget stor Opgave, der var stillet den paatænkte Kommission. Skulde der gøres saa lidt som muligt, skulde man helst blive ved det bestaaende, og saa synes jeg, at det vilde være en meget let Opgave, Kommissionen fik.

Det samme ærede Medlem sagde, at det, at Ungdomsskolen skulde være frivillig, var kun en skøn Drøm, som aldrig kunde naas. Jeg vilde gerne henvise til vore Højskoler, om hvilke ogsaa den højtærede Minister nu sagde, at med Hensyn til dem stod Danmark over vore Nabolande. Tilgangen til vore Højskoler er ganske frivillig, mange Elever søger derhen, og det har Betydning ikke blot for dem, der søger Højskolen, men ogsaa mange Gange for den Kreds, de kommer til at virke i, naar de kommer hjem. Vi maa huske paa, at vi ikke kan faa alle Mennesker stillede lige med Hensyn til Undervisning. Børn og unge Mennesker er ikke tomme Krukker, som man blot kan fylde i, og saa, naar man har fyldt i til et vist Maal, har man det. Var det saaledes, kunde der blive Lighed, men det bliver der aldrig. Til alle dem, der holder saa stærkt paa den tvungne Ungdomsskole, vil jeg sige, at jeg vilde ønske — det er nu saadan et Ønske, som jeg ved ikke kan gennemføres —, at man kunde samle alle de unge Mennesker ved 14 Aars Alderen, som man ved længes ud fra Skolen og egentlig kun har det Ønske at

komme ud i det praktiske Liv, og saa tage alle dem, der holder saa stærkt paa Tvangen i Ungdomsskolen og tvinge dem til at være Lærere for de Børn. Jeg tror, at der ikke gik et halvt Aar, inden de kom og sagde: Lad os endelig blive fri for den tvungne Ungdomsskole, den gør mere Skade end Gavn. Det ærede Medlem nævnede selv nogle Tal angaaende Ungdomsskolen, nemlig at der var 133 Ungdomsskoler og 4 000 Elever; det maa vel nok være skønsmæssigt, altsaa ca. 4 000. Men det er dog en helt pæn Begyndelse. Skulde vi ikke være enige om at se at gaa videre ad den Vej og opmuntre de unge til at søge Ungdomsskolerne, opmuntre Forældrene til at lade dem søge Ungdomsskolerne og se at gøre dem det saa let som muligt, at de kan søge disse Ungdomsskoler? Var det ikke værd at prøve paa ved Møder og gennem Pressen at tage fat paa denne Opgave? Det ærede Medlem sagde noget om, at han havde været ude for at virke for denne Ungdomsskole, men havde mødt megen Vrangvilie. Det skal jeg naturligvis ikke komme ind paa, dette enkelte Tilfælde — der kan gives vrangvillige Folk alle Vegne —, eller hvorledes derved er virket. Men naar man vil virke med saadant noget, Skolers Oprettelse eller forbedret Undervisning, kommer jeg igen til Biskop Balle. Han var meget ivrig for at rejse omkring og visiterer Skolerne, og Lærerne den Gang var ikke alle første Klasses, han maatte tidt se at lempe sig frem for at faa dem til at tage fat, ligesom man ogsaa nu maa, naar man vil have noget fremmet, ogsaa med Hensyn til Ungdomsskolerne. Han siger: ”Det er ikke ved larmende Bebrejdelser eller bitter Klage eller støjende Raab om Forbedringer, men ved skaanende Mindelser, kærlig Opmuntring og mild Tilfredshed med den Flid, som allerede er brugt, at Mennesker skal bevæges til at fordoble deres Iver og Virksomhed”. Det kunde være et ganske godt Raad, ogsaa naar man vil arbejde for Ungdomsskolen, ikke at se alt for meget paa det, der ikke er naaet, men snarere opmuntre til at gaa videre ad den Vej, der er begyndt, saa man kunde naa videre frem.

Saa var der Skoletilsynet. Dèr sagde det ærede Medlem noget om, at jeg havde sagt, at vi skulde bevare det nuværende Skoletilsyn, fordi det gav Arbejdsro i Skolen. Jeg sagde nu ikke, at vi skulde bevare det nuværende Skoletilsyn, tværtimod sagde jeg noget om, at jeg ønskede Skolekommissionen forandret — det var egentlig den eneste Del af Skoletilsynet, jeg omtalte —, at vi helst skulde se at faa knyttet det nærmere til Hjemmene ved at faa en Del af Skolekommissionen valgt mere direkte af Forældrene eller af Skoledistriktets Beboere. Nu vælges den jo indirekte gennem Sogneraadet. Og saa gav jeg det nuværende Tilsyn eller Skolekommissionen den Ros, at vi havde Arbejdsro, og jeg sagde, at hvor der var en Lærer, der vilde bestille noget, kunde man faa Lov

til det, — jeg kunde ogsaa godt have tilføjet, at man kunde maaske ogsaa faa Lov til at lade være, men det fandt jeg ingen Grund til at sige, da jeg selv staar i Skolens Tjeneste, synes jeg, at det laa nærmere for en anden at komme med det. Men jeg kunde godt indrømme, at Tilsynet kunde trænge til at blive lidt skarpere; der er jo brodne Kar i alle Lande, og det kan der ogsaa være blandt Lærerne, det skal jeg ikke benægte.

Dernæst vilde saavel det ærede 6te Medlem fra 2den Kreds (Marie Hjelmer) som den højtærede Minister slaa fast, at det radikale Parti aldrig har ønsket Religionsundervisningen ud af Skolen. Det har jeg heller ikke sagt, at de har ønsket. Men derimod har de altid talt om, at Lærerne maatte staa frit, og at Børnene skal stilles frit. Jeg kan ikke rigtig forstaa, hvorledes det skal gennemføres; thi som jeg sagde i Gaar, mener jeg, at er Skolen saadan, og er Læreren saadan, at Forældrene vil sige: Vi kan ikke sende vore Børn hen til Religionsundervisning, saa maa de i det hele taget sige, at de ikke kan sende Børnene derhen. Jeg kan ikke se andet, end at saa maa de skilles ad, paa hvad Maade det nu kan ske. Hvad vil det sige, at Børnene skal stilles frit? Ja, naar det er af religiøse Grunde! Men at det skulde være dette, at man skal have Timen lagt hen enten først eller sidst — man tager den i Almindelighed først —, og at det skulde være en Time, som man kunde komme til, hvis man vilde, det haaber jeg ikke skal ske. I det hele lyder det jo godt, at de skal stilles frit, men jeg tror, at det vil blive vanskeligt at gennemføre. Den højtærede Minister nævnede noget om, at en Lærer kunde maaske nok, idet han søgte Embedet, være villig til at undervise i Religion og mene, at han kunde det, men senere kunde han ved sin aandelige Udvikling komme til et saadant Stade, at han ikke kunde. Ja, det kan jo ske her i Livet, men da synes jeg, at der kommer det samme Forhold, at da maa Læreren og Hjemmene mødes og tales ved om, hvad der er at gøre. Jeg ser ikke rettere, end at de maa paa en eller anden Maade se at skilles, paa hvad Maade det nu kan ske, om Forældrene saa maaske opretter en fuldstændig Privatskole, men jeg kan ikke se, at Forældrene kan sende Børnene hen til en Mand i de andre Fag, naar de ikke kan sende dem til Religionsundervisning.

Jeg skal gøre den højtærede Minister den Indrømmelse, at jeg forstod ikke — det sagde jeg ogsaa i Gaar — hans Udtalelse om, hvorledes der skulde vælges. Nu har jeg altsaa forstaaet, hvad det var, den højtærede Minister mente. Man kan jo mene, at det vil være vanskeligt at faa dem med alle sammen. Ja, det bliver det naturligt; der vil altid være og har altid været Krav om endnu mere, derfor tror jeg ogsaa, at der vil komme Vanskeligheder baade for Rigsdagen og for

Ministeren; thi der vil altid blive stillet flere og flere Krav.

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Folketingets kvinder, Folketingstale, Kvindebevægelsen, Politisk tale, Venstre

Relateret

Marie Christensens tale om oprettelsen af en skolekommission
14. januar 1919

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/marie-christensens-tale-om-oprettelsen-af-en-skolekommission-ii>